



**RADA
EURÓPSKEJ ÚNIE**

**V Bruseli 29. apríla 2010 (05.05)
(OR. en)**

8798/10

**EDUC 74
SOC 275**

POZNÁMKA

Od: Výbor stálych predstaviteľov (časť I)
Komu: Rada

Č. predch. dok.: 8259/10 EDUC 61 SOC 243

Predmet: Kompetencie podporujúce celoživotné vzdelávanie a iniciatívu „nové zručnosti pre nové pracovné miesta
– prijatie záverov Rady

Výbor stálych predstaviteľov na svojom zasadnutí 28. apríla konštatoval, že sa dosiahla jednomyselná dohoda o znení uvedeného návrhu záverov¹.

Rada sa preto vyzýva, aby tieto závery prijala na základe pripojeného textu.

¹ Dohoda je podmienená všeobecnou výhradou preskúmania, ktorú vzniesla delegácia UK.

**Závery Rady o kompetenciách podporujúcich celoživotné vzdelávanie
a iniciatívu „nové zručnosti pre nové pracovné miesta“**

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

PRIPOMÍNAJÚC

1. odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 18. decembra 2006 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie², ktorým sa má zabezpečiť, aby počiatočné vzdelávanie a odborná príprava ponúkali mladým ľuďom prostriedok na rozvoj kľúčových kompetencií v takej miere, ktorá bude predstavovať základ pre ďalšie vzdelávanie a pracovný život a ktorou sa dospelým umožní rozvíjať a aktualizovať ich kľúčové kompetencie počas celého života;
2. uznesenie Rady z 15. novembra 2007 o nových zručnostiach pre nové pracovné miesta³ a závery Rady z 9. marca 2009 o nových zručnostiach pre nové pracovné miesta – predvídaní a zosúladňovaní potrieb trhu práce a zručností⁴, ktoré sa zamerali na prípravu ľudí na nové pracovné miesta v rámci znalostnej spoločnosti a v ktorých sa uznalo, že požiadavky na zručnosti, spôsobilosti a kvalifikáciu značne rastú, a to vo všetkých druhoch a na všetkých úrovniach zamestnaní, a že rastie dopyt zamestnávateľov po prierezových kľúčových kompetenciách;
3. odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 23. apríla 2008 o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie⁵, v ktorom sa nabáda k tomu, aby sa dôraz, ktorý sa tradične kládol na „vstupy vzdelávania“ – akými sú napríklad dĺžka vzdelávacej skúsenosti alebo druh inštitúcie – presunul na prístup založený na „výsledkoch vzdelávania“ – t. j. čo študujúci vie, čomu rozumie a čo je schopný robiť;

² Ú. v. EÚ L 394, 30.12.2006, s. 10.

³ Ú. v. EÚ C 290, 4.12.2007.

⁴ Dokument 6479/09.

⁵ Ú. v. EÚ C 111, 6.5.2008, s. 1.

4. závery Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, z 22. mája 2008 o podpore tvorivosti a inovácie prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy⁶, v ktorých sa zdôraznil význam rámca pre kľúčové kompetencie na posilnenie tvorivosti a inovácie a ktorý mal za následok vypracovanie *Manifestu tvorivosti a inovácie v Európe* predloženého veľvyslancami Európskeho roka tvorivosti a inovácie 2009;
5. závery Rady z 22. mája 2008 o vzdelávaní dospelých⁷, v ktorých sa zdôraznil význam vzdelávania dospelých ako kľúčovej zložky celoživotného vzdelávania;
6. závery Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, z 21. novembra 2008 o príprave mladých ľudí na 21. storočie⁸, v ktorých sa zdôraznilo, že ucelený prístup k rozvoju kompetencií založený na európskom referenčnom rámci pre kľúčové kompetencie pre celoživotné vzdelávanie znamená, že je potrebné vynaložiť väčšie úsilie na zvýšenie gramotnosti v čítaní a zlepšenie iných základných zručností;
7. závery Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, z 21. novembra 2008 o budúcich prioritách posilnenej európskej spolupráce v odbornom vzdelávaní a príprave (OVP)⁹, v ktorých sa podčiarkla skutočnosť, že zlepšenie tvorivosti a inovácie je z hľadiska OVP mimoriadne dôležité a že na jeho dosiahnutie by sa malo aktívne podporovať získavanie kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie. Cieľom záverov bolo aj zlepšenie prepojenia OVP a trhu práce venovaním pozornosti pracovným miestam a zručnostiam;

⁶ Ú. v. EÚ C 141, 7.6.2008, s. 17.

⁷ Ú. v. EÚ C 140, 6.6.2008, s. 10.

⁸ Ú. v. EÚ C 319, 13.12.2008.

⁹ Ú. v. EÚ C 18, 24.1.2009, s. 6.

8. závery Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, z 12. mája 2009 o zlepšení partnerstiev medzi inštitúciami vzdelávania a odbornej prípravy a sociálnymi partnermi, najmä zamestnávateľmi, v kontexte celoživotného vzdelávania¹⁰, v ktorých sa odporúčalo, aby sa v rámci inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy na všetkých úrovniach venovala dostatočná pozornosť získavaniu prierezových kľúčových kompetencií, ktoré sú užitočné pre profesijný život;
9. závery Rady z 26. novembra 2009 o profesijnom rozvoji učiteľov a vedenia škôl¹¹, v ktorých sa uznalo, že požiadavky kladené na učiteľské povolanie spôsobujú, že je potrebné, aby sa zaujali nové prístupy a aby učitelia prevzali väčšiu zodpovednosť za aktualizáciu a rozvoj vlastných znalostí a zručností;
10. závery Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady 26. novembra 2009, o posilnení úlohy vzdelávania v plne funkčnom vedomostnom trojuholníku¹², v ktorých sa inštitúcie vzdelávania a odbornej prípravy vyzývajú, aby na všetkých úrovniach vzdelávania zabezpečili začleňovanie a podnecovanie tvorivosti, inovácie a podnikavosti do učebných plánov, ako aj vyučovacích a skúšobných metód,

A PRIPOMÍNAJÚC NAJMÄ

závery Rady z 12. mája 2009 o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave („ET 2020“)¹³, v ktorých sa poskytujú prostriedky na riešenie výziev spojených s plným uplatňovaním kľúčových kompetencií a na zlepšenie otvorenosti a relevantnosti vzdelávania a odbornej prípravy okrem iného prostredníctvom vymedzenia prioritných pracovných oblastí pre pracovný cyklus v rokoch 2009 – 2011, prípadným vypracovaním porovnania údajov z oblasti zamestnateľnosti a úpravou uceleného rámca ukazovateľov so zvláštnym dôrazom na oblasti tvorivosti, inovácie a podnikania,

¹⁰ Dokument 9876/09.

¹¹ Ú. v. EÚ C 302, 12.12.2009, s. 6.

¹² Ú. v. EÚ C 302, 12.12.2009, s. 3.

¹³ Ú. v. EÚ C 119, 28.5.2009, s. 7.

UVEDOMUJÚC SI TIETO VÝZVY:

1. Súčasná hospodárska kríza, spolu s rýchlými sociálnymi, technologickými a demografickými zmenami, zdôrazňuje, že je zásadne dôležité zabezpečiť, aby všetky osoby, a najmä mladí ľudia, získali prostredníctvom vysokokvalitného celoživotného vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj zvýšenou mobilitou silný súbor kompetencií.
2. Získanie a ďalší rozvoj kompetencií má kľúčový význam pre zlepšenie vyhliadok na získanie zamestnania a prispieva k osobnému naplneniu, sociálnemu začleneniu a aktívnemu občianstvu, pretože signalizuje schopnosť jednotlivca konať samostatne v komplexných, meniacich sa a nepredvídateľných situáciách. Ako je uvedené v odporúčaní o kľúčových kompetenciách, takáto osoba je schopná kombinovať vedomosti, zručnosti a postoje a uplatňovať a využívať poznatky získané učením v minulosti (formálnym, neformálnym alebo informálnym) v nových situáciách.
3. V spoločnej správe Rady a Komisie o pokroku vo vykonávaní pracovného programu „Vzdelávanie a odborná príprava 2010“ sa uznáva, že:
 - mnoho krajín uskutočňuje reformu učebných plánov práve na základe rámca kľúčových kompetencií, a to najmä v oblasti školstva, ale aby každý občan mal prístup k vysokokvalitnému celoživotnému vzdelávaniu musia sa inovačné prístupy k vyučovaniu a učeniu rozvíjať a uplatňovať na širšom základe,
 - je nevyhnutné najmä posilniť kompetencie, ktoré sú potrebné na účasť na ďalšom vzdelávaní a na trhu práce, pričom tieto dve oblasti sú často úzko prepojené. Bude si to vyžadovať rozvíjanie prístupu založeného na kľúčových kompetenciách mimo oblasti školstva, v rámci vzdelávania dospelých a v rámci odborného vzdelávania a prípravy (OVP) v spojitosti s kodanským procesom, ako aj zabezpečenie, aby výsledky vysokoškolského vzdelávania väčšej miere zodpovedali potrebám trhu práce. Takisto bude potrebné rozvíjať spôsoby hodnotenia a evidovania prierezových kľúčových kompetencií medzi ktoré podľa vymedzenia patrí *naučiť sa učiť, spoločenské a občianske kompetencie, iniciatívnosť a podnikavosť a kultúrne povedomie a vyjadrovanie*¹⁴, ktoré majú osobitný význam z hľadiska prístupu k práci a ďalšieho vzdelávania;

¹⁴ Ú. v. EÚ L 394, 30.12.2006, s. 10 a Ú. v. EÚ C 119, 28.5.2009, s. 4

Je potrebné vytvoriť „spoločný jazyk“, ktorý by prepojil oblasť vzdelávania/odbornej prípravy a oblasť práce, aby tak občania a zamestnávateľia mohli lepšie sledovať, ako kompetencie a výsledky vzdelávania zodpovedajú úlohám a zamestnaniam. Takýmto spôsobom by sa naďalej uľahčila pracovná a geografická mobilita občanov,

- s cieľom posilniť kompetencie občanov, a tým ich lepšie pripraviť na budúcnosť je tiež potrebné, aby systémy vzdelávania a odbornej prípravy boli otvorenejšie a viac sa prispôbovali potrebám okolitého sveta,

ZDÔRAZŇUJÚC, ŽE

- uvedené výzvy si vyžadujú opatrenia na európskej, ako aj vnútroštátnej úrovni, a to ako súčasť prioritných pracovných oblastí osobitne plánovaných pre prvý pracovný cyklus ET 2020 v rokoch 2009 – 2011. Prístup založený na kľúčových kompetenciách je potrebné plne uplatňovať v oblasti školstva, najmä na podporu nadobúdania kľúčových kompetencií a kvalitných výsledkov vzdelávania u osôb, ktorým hrozia študijné neúspechy a sociálne vylúčenie. Je potrebné, aby sa metódy vyučovania a hodnotenia vyvíjali, a v súlade s prístupom založeným na kompetenciách je potrebné podporovať počiatočný a priebežný profesijný rozvoj všetkých učiteľov, školiteľov a vedenia škôl,
- v súčasnosti je však tiež potrebné objasniť a zväziť rozvoj prepojenia medzi rôznymi existujúcimi európskymi iniciatívami zameranými na posilnenie kompetencií občanov i na zabezpečenie intenzívnejšieho zamerania sa na výsledky vzdelávania, ako aj zabezpečiť jednotný prístup v tejto oblasti. Malo by sa to zakladať na pokroku dosiahnutom v uplatňovaní odporúčania o kľúčových kompetenciách a zároveň európskeho kvalifikačného rámca (EQF), pričom by bolo potrebné dať ich do súvisu s nadobúdaním kompetencií a výsledkami vzdelávania za všetkých relevantných okolností a na všetkých úrovniach. Okrem toho by sa to malo zamerať na systematické zlepšovanie a posilňovanie nadobúdania kompetencií v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj v pracovnej oblasti,

PRETO ZDÔRAZŇUJE VÝZNAM OPATRENÍ V TÝCHTO OBLASTIACH:

- Je potrebné vynaložiť úsilie, aby sa preukázal význam kľúčových kompetencií na všetkých úrovniach vzdelávania a odbornej prípravy a vo všetkých etapách a situáciách života. Okrem podpory uplatňovania kľúčových kompetencií v oblastiach určených v odporúčaní z roku 2006 by sa mala venovať pozornosť aj tomu, aby sa toto odporúčanie čo najlepšie využilo na podporu celoživotného vzdelávania po ukončení povinnej školskej dochádzky.
- V oblasti odborného vzdelávania a prípravy, ako aj vzdelávania dospelých by sa malo intenzívnejšie podporovať nadobúdanie, aktualizácia a ďalší rozvoj kľúčových kompetencií v ich plnom rozsahu.
- S cieľom vybaviť študentov kompetenciami vyžadovanými na trhu práce, ako aj kompetenciami potrebnými pre ďalšie vzdelávacie a výskumné činnosti by prioritou v rámci vysokoškolského vzdelávania mala byť aj aktualizácia, nadobúdanie a ďalší rozvoj kľúčových kompetencií. Obzvlášť dôležité je, aby inštitúcie vysokoškolského vzdelávania poskytovali študentom príležitosti na rozvoj ich schopnosti komunikovať podľa potreby v cudzích jazykoch, ako aj silný súbor prierezových kľúčových kompetencií, keďže tie sú nevyhnutné pre nadobúdanie iných zručností, prispôsobovanie sa rôznym pracovným prostrediam a aktívnu účasť na občianskom živote.
- Zostavenie učebných plánov, vyučovanie, hodnotenie a prostredie pre vzdelávanie by sa mali dôsledne zakladať na výsledkoch vzdelávania, t.j. na znalostiach, zručnostiach a spôsobilostiach, ktoré majú študenti nadobudnúť. Osobitný dôraz by sa mal klásť na tie prierezové kľúčové kompetencie, ktoré si vyžadujú interdisciplinárne a inovačné metódy. Na dosiahnutie prechodu k prístupu založenému na kompetenciách by sa tiež malo vyvíjať úsilie s cieľom zabezpečiť, aby učitelia, školitelia a vedenie škôl boli schopní prevziať nové úlohy, ktoré z takéhoto prístupu vyplývajú. Tento proces môžu podporiť posilnené partnerstvá medzi inštitúciami vzdelávania a odbornej prípravy a širšou spoločnosťou, predovšetkým svetom práce.

- Malo by sa tiež urobiť viac pre náležité zhodnotenie, zaznamenávanie a preukazovanie kompetencií, ktoré občania počas celého svojho života získali vo formálnom, neformálnom a informálnom prostredí na účely zamestnania a prístupu k ďalšiemu vzdelávaniu, ako aj aktívnej účasti na spoločenskom živote. Flexibilné dráhy vzdelávania a odbornej prípravy môžu zlepšiť možnosti občanov získať zamestnanie a uľahčiť identifikáciu ich rozvíjajúcich sa kompetencií a potrieb vzhľadom na ďalšie vzdelávanie. Účinnosť nástrojov na identifikáciu a zaznamenávanie kompetencií by sa mohla posilniť, ak by všetky strany zainteresované v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj na trhu práce, mohli prijať štandardizovanú terminológiu a prístup ku klasifikácii.

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY A KOMISIU, ABY

- podporili výmenu najlepších postupov a iniciatív na vnútroštátnej úrovni v uvedených oblastiach. V súlade s pracovnými oblastami plánovanými pre prvý pracovný cyklus ET 2020 v rokoch 2009 – 2011 a pri najlepšom využití odbornosti a nepretržitej podpory zo strany strediska Cedefop by to malo zahŕňať lepšie zohľadňovanie prierezových kľúčových spôsobilostí v učebných plánoch, hodnotení a kvalifikáciách; podporu tvorivosti a inovácie prostredníctvom rozvoja osobitných vyučovacích a študijných metód a rozvoj partnerstiev medzi poskytovateľmi vzdelávania a odbornej prípravy, podnikmi a občianskou spoločnosťou,
- podporili počiatočný a priebežný profesijný rozvoj všetkých učiteľov, školiteľov a vedenia škôl v oblasti všeobecného vzdelávania, ako aj odborného vzdelávania a prípravy, aby ich pripravili aj na nové úlohy vyplývajúce z prístupu založeného na kompetenciách,

- iniciovali prácu s cieľom objasniť spôsob, akým sa kľúčové kompetencie môžu nepretržite rozvíjať a prispôsobovať, aby boli pripravené na výzvy, ktorým jednotlivci čelia počas vzdelávania a celého svojho pracovného života, a to prostredníctvom preskúmania a rozvoja – okrem iného aj – posudzovania kľúčových kompetencií na rôznych úrovniach vzdelávania a odbornej prípravy. Zvážiť by sa malo najmä, či by sa malo vytvoriť prepojenie medzi referenčnými úrovňami založenými na výsledkoch vzdelávania, ktoré sa poskytujú vykonávaním európskeho kvalifikačného rámca a rámca kľúčových kompetencií zo strany členských štátov,
- spolu so sociálnymi partnermi, verejnými službami zamestnanosti a ďalšími zainteresovanými subjektmi pracovali na vytvorení spoločného jazyka alebo štandardizovanej terminológie, ktoré by zahŕňali európske zručnosti, kompetencie a zamestnania (ESCO). Tento spoločný jazyk by sa mal zameriavať na zlepšenie prepojenia medzi kompetenciami nadobudnutými počas vzdelávacích procesov a potrebami jednotlivých druhov zamestnaní a trhu práce, čím by sa premostili svety vzdelávania/odbornej prípravy a práce. Mohol by podporovať vykonávanie EQF a mohol by sa na tomto vykonávaní zakladať, a to uľahčovaním popisu, kategorizácie a klasifikácie poskytovania vzdelávania a odbornej prípravy, individuálnych výsledkov vzdelávania a skúseností, ako aj súvisiacich pracovných príležitostí. Celkovým účelom by bolo umožniť občanom, verejným službám zamestnanosti, kariérovým poradcom, poskytovateľom iného poradenstva a zamestnávateľom lepšie sledovať relevantnosť výsledkov vzdelávania v rámci národných kvalifikácií vo vzťahu k úlohám a zamestnaniam, a využívať spoločný jazyk s cieľom lepšie prispôbiť zručnosti potrebám pracovného trhu,
- v spolupráci so všetkými relevantnými zainteresovanými stranami ďalej rozvíjali a podporovali uznávanie neformálneho a informálneho učenia sa s cieľom umožniť občanom, aby sa mohli zapájať do ďalšieho vzdelávania a na trh práce,
- ďalej rozvíjali rámec Europassu v súlade s vykonávaním EQF a s cieľom efektívnejšie evidovať a prioritizovať znalosti, zručnosti a kompetencie, ktoré občania nadobudli počas svojho života v rôznych vzdelávacích prostrediach, a to aj prostredníctvom posúdenia možnosti vytvoriť „pas osobných zručností“, ktorý by bol založený na existujúcich prvkoch Europassu,
- pokračovali v práci na identifikácii nových znalostí, zručností a kompetencií potrebných

na účely práce a vzdelávania, zohľadňujúc pritom dôležitosť systémov kariérového poradenstva, s cieľom podporiť občanov v ich snahách nájsť a vytvárať nové a lepšie pracovné miesta a s cieľom zistiť rozsah potenciálneho nesúladu v oblasti zručností a analyzovať ho.

VYZÝVA KOMISIU, ABY

Rade do konca roka 2011 podala správu o postupe, akým by sa program stanovený v týchto záveroch mal ďalej realizovať, a aby spolupracovala s členskými štátmi a zainteresovanými stranami na jeho vykonávaní v súlade s prioritami stanovenými v záveroch Rady z 12. mája 2009 o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave, ako aj v kontexte stratégie *Európy do roku 2020*.
